

והלואות כשהוא דין מרומה שהכל אחד. (אז)
[אי] נמי שמעיד באשה שזנתה תחת בעלה, שזה
הוא דבר זר ודומה לדבר מרומה. ותשובת
הרא"ש ז"ל באותו דבר שקרה בפירפניין, דומה
לזינתה אשה תחת בעלה אם היה אמת
שנתייחדה עם בעלה ונתבטל הגט, זולת שאופן
קבלת העדויות היה בדרך רמאות.

הכלל העולה, שזאת האשה אסורה על בעלה,
והרי היה בחזקת איסור אשת איש כמו
שהיתה, וזאת אינה צריכה לפנים. וכל זה כתבתי
על צד היותר טוב, שלפי דעתי לא היה להם
שום מקום להתירה מכח אותם העדים שנתקבלו
בפניהם, אלא כדי לבטל מחלוקת לא רציתי עתה
לדבר איך אין ממשות בעדותם.

נאום החותם בחמימות לב

יעקב בירב

דמוקי לה בדיני קנסות, דבעינן דרישה וחקירה
כדיני נפשות ממש, ורב פפא הכי קאמר אפילו
בהודאות והלואות בדין מרומה שייך דרישה
וחקירה קצת, ומשום הכי שפיר קתני מתניתין
אחד דיני ממונות וכו', דהא בכולהו דיני ממונות
(אכ"ה) [איכא] דרישה וחקירה בקנסות לגמרי
כדיני נפשות, ובהודאות והלואות בדין מרומה
צריך דרישה וחקירה כל מאי דאיפשר, ומשום
הכי קתני סתם אחד דיני ממונות וכו', אלא שאין
דינם שוה לגמרי. וכן פירש הרא"ה ז"ל. וכן
נראה מלשון הרב מקוצי ז"ל שכתב וז"ל אמנם
בדין מרומה מצוה לדרוש ולחקור כפי היכולת,
עכ"ל [הריב"ש].

נראה מכאן דדיני ערוה אינם צריכים דרישה
וחקירה, ואפילו מי שבא לאסור אשה
על בעלה, אלא בדין מרומה, וכן בהודאות

סימן נז*

[יבמות פז ע"ב] יש בה, ולבנות אלו הי"ג דרכים
עשו להם יסוד והוא זה, שכיון שזאת הבת היתה
קטנה בשעת נישואיה, וגם כן יש מעידים שנפל
קטטה, עם שהיתה נשואה כמה חדשים בעדות
כל קהל מרבלי, וגם יש רבים שהיו בחופת (א) [ה]
ושמעו ברכת אירוסין ונישואין, ואחר כך נשבו
והלך כל אחד לדרכו, ואפילו שעל אותה החזקה
נשארה בעיגון ט"ו שנה. ועם כל זה אמרו המורים
שבשביל שהיתה קטנה, וגם נפל קטטה ביניהם
אפילו יהיה הקטטה על מה שיהיה, בעבור זה לא
שייך בה חזקת אשת איש. ומי שיבא ויאמר שזו
נשואה צריך להביא ראיה שנתרצה האב
בקידושין, ושעל צד היותר טוב קבלו העדים
שנתקבלו בפניהם בהתירה, וכל הזמן שנשארה
בעיגון היה עיגון בטעות, ושזה שראו אותה עם

ואחר זה שלחתי אחר עדויות שקבלתי
מירושלם, ונתגלה שכל מה שבידם היה
זיוף, שלא כך היה קבלת העדויות, אלא בג' ימים
נתקבלו כל עדות ועדות בכתיבה וחתימה לבדה.
וכשהגיעו לידי העדויות, שלחתי להחכם כ"ר לוי
ן' חביב כתב איך שלח אותו הנוסח באותו
האופן. והשיב שכעת לא מצא העדויות, אחר
שידע שהיו בידי העדויות האמיתיות שהביאו
מצפת, וגם נשארו בירושלם עדויות אחרים, וכבר
כתבתי לו על זה תוכחה מעולה.

על אודות האשה הכושית אשר התירוה להנשא
בעדיות, אשר אין כח בהם אפילו להתיר
ביעתא בכותחא, ואמרו שהיא מותרת ושהשיגה
י"ג דרכים של היתר, והאלהים יודע שהיא
אסורה, וכל הי"ג דרכים השנויים בהאשה רבה

1. הנה התשובה שלפנינו סובב והולך כל התשובה כהשגות על החכם המשיג בלא הזכרת שמו, ובדורנו נתגלה
שהחכם המשיג הוא רבי שמואל בן חקאן מרבני דורו של רבינו [ויש שקרו לו ר"ש חכים], ותשובתו נדפסה
לאחרונה מכת"י, בקובץ ישורון חלק לא ע"י הרב החכם הרב שלמה זלמן הבלין שליט"א בתוספות מבוא קצר
ותמציתי לגוף המעשה עם רשימת הרבנים שנחלקו בזה, ולמען שלימות וביאור הדברים הדפסנו ברשותם
האדיבה את כל התשובה והמבוא בסוף הספר שלפנינו, והיו הדברים מאירים בשלימותם.